

L'economia xinesa: un repte per a Europa

JOSÉ DANIEL BARQUERO GARCÉS
ESERP Business School

Data de recepció: 12/01/14

Data d'acceptació: 8/05/14

RESUM

L'estratègia de Lisboa iniciada l'any 2000 buscava convertir la Unió Europea, abans de l'any 2010, en l'economia més dinàmica i més competitiva del món. No obstant això, el 2014 Europa està en ple procés d'ajustaments macroeconòmics interns. Al mateix temps, hi augmenta el pes de Xina. Si ens centrem en els aspectes socials i humans, Xina pot presentar diversos interrogants que cal analitzar i estudiar, en aquest treball analitzem l'evolució de Xina i alertem de la necessitat de continuar treballant en la línia marcada l'any 2000 per l'agenda de Lisboa, sens dubte ralentida per motiu de la crisi viscuda, per aconseguir que Europa reprengui el protagonisme que sempre ha de tenir.

PARAULES CLAU

Economia xinesa, Unió Europea, globalització, estratègies, creixement.

ABSTRACT

The Lisbon Strategy launched in 2000 sought to make the European Union, by the year 2010, in the most dynamic and competitive

economy. However, in 2014 Europe is in the process of domestic macroeconomic adjustments. At the same time, there is increasing weight of China. If we focus on the social and human aspects, China may have several questions that need to analyze and study. In this paper we analyze the evolution of China and warn of the need to continue working on the line marked in 2000 by the agenda Lisbon certainly slowed down because of the crisis experienced to make Europe resume the role that should always have.

KEYWORDS

China's economy, European Union, globalization, strategy, growth.

---

1. Introducció

Ja han passat diverses dècades des del final de la guerra freda i Xina s'ha obert al món, milions de turistes han visitat el país i Xina ha sortit també al món. La majoria de les grans empreses d'Espanya i d'Occident tenen alguna filial a Xina i moltes de les empreses xineses tenen també representació a Occident. Xina ha ingressat en les Nacions Unides i fins i tot s'ha adherit a diverses de les seves Convencions. Ja no és el país que havia de servir de contrapès a la Unió Soviètica i, no obstant això, és el país que presenta grans interrogants: És exportable a Occident el model d'economia xinès? No suposa un perill per a l'economia occidental?

Si observem els aspectes socials i humans, Xina segueix presentant interrogants que cal contestar i aclarir. Només pensar en aquest país, el més poblat del món, i ens vénen a la nostra ment diversos interrogants i desafiaments a tractar. No és la idea d'aquest treball donar una resposta puntual a tots els interrogants, sinó de servir com a excusa per reflexionar sobre ells. Al món globalitzat en què actualment vivim, qualsevol problema intern d'un país té repercussions a escala internacional, molt més si es tracta d'un país de les dimensions humanes i econòmiques de Xina.

Tampoc es desitja emetre un judici ni moral ni polític sobre la situació xinesa. Es pretén aportar una petita contribució per tal de millorar l'entesa entre dos mons tan diferents, Orient i Occident i, en concret, una comparació entre Espanya i Xina que ha sortit reforçada de la crisi i segueix creixent sense parar.

2. Llums i ombres de l'economia xinesa

Xina és ja extraoficialment la segona economia mundial. En el transcurs de la crisi internacional, Xina ha continuat creixent vertiginosament a dos dígits i ha superat el Japó. I tot i que l'economia nord-americana encara és molt lluny, Price Waterhouse Coopers¹⁵ preveu un canvi sísmic en l'economia mundial, que de complir-se podria portar el gegant asiàtic a arrabassar el lideratge a Estats Units cap a l'any 2020. Segons les últimes dades, Xina s'acaba de convertir també en el primer país exportador del món. Més lluny encara va Robert Fogel, Premi Nobel d'Economia, qui en l'últim nombre de *Foreign Policy*¹⁶ assegura que Xina, d'aquí a tres anys acapararà la producció del 40 % dels béns i serveis del món, enfront del 14 % d'Estats Units i el 5 % de la Unió Europea.

Es pot estar d'acord o no amb les previsions de Fogel, però el que és clar és que Xina ha superat la crisi millor que cap altre país i que fins i tot ha sortit enfortida. El paquet d'estímul de 415.000 milions d'euros llançat per Pequín en veure la crisi que s'acostava, com també prop d'un bilió d'euros concedits en préstecs pels bancs ha tingut el seu efecte.

Entre altres indicadors que revelen la força de l'economia xinesa està el fet que Xina s'ha convertit en el primer mercat d'automòbils del planeta i les seves importacions anuals de productes energètics, que equivalen a la producció anual de petroli de Líbia, han crescut també enormement.

Segons una enquesta realitzada per la UNCTAD¹⁷, Xina apareix com l'economia més atractiva per a les inversions estrangeres directes. I, a més, les considerables fluctuacions dels tipus de canvi i la reducció dels preus dels actius a l'estranger, com a resultat de la crisi, han creat oportunitats per a les empreses xineses en l'àmbit de les fusions i adquisicions transfrontereres.

Si s'analitzen les relacions comercials de les empreses d'Occident amb Xina i, en concret, les espanyoles, es veurà que aquestes relacions revesteixen múltiples aspectes. Unes veuran en aquest país el gran mercat on adquirir productes a preus reduïts, unes altres intentaràn produir a Xina per al mercat nacional de Xina, unes altres voldran produir a Xina per vendre a Espanya, unes altres voldran produir a Xina per proveir a tercers països, unes altres intentaràn captar inversions xineses per a Espanya i unes altres buscaran cooperar amb empreses xineses en tercers mercats, com ara Hispa-

15. Foreign Fund Management Companies in China (abril, 2009).

16. Fogel, Robert (2010): "China's estimated economy by the year 2040. Be warned", *Revista Foreign Policy*, gener-febrer.

17. UNCTAD, World Investment Report (2008): Informe d'inversions mundials, 2008 de la Conferència de Nacions Unides sobre Comerç i Desenvolupament.

noamèrica. És a dir, es pot considerar Xina des de diferents punts de vista: o com a mercat, o com a base productiva, o com a competidor o com a soci.

El que és clar és que la irrupció de Xina en l'economia internacional presenta grans oportunitats per diverses raons, per la dimensió i evolució del seu mercat, per la competitivitat de la seva estructura de costos, pel dinamisme de les seves empreses i per la seva creixent vocació internacional.

Com diu Hernández Contreras, “convé recordar que fa poc més d’una dècada tan sols l’economia xinesa se situava darrere d’Espanya o de Brasil. En quinze anys ha aconseguit multiplicar el seu PIB en més de cinc vegades. Xina s’ha convertit en la fàbrica d’un món globalitzat”¹⁸

Xina ha passat de ser un país receptor d’inversions a un país inversor al món. L’objectiu de l’economia xinesa per al 2015 és establir 6.000 multinacionals al món amb les prioritats sectorials següents:

- Electrodomèstics en països en desenvolupament.
- Alta tecnologia en països desenvolupats.
- Minería, hidrocarburs i matèries primeres.

Ajustant-nos a l’aspecte purament econòmic, si preguntem on radica l’èxit de l’economia xinesa, es pot dir que la combinació de control i direcció d’Estat i de partit, d’una banda, i la seva pròpia versió del “lliure mercat”, per una altra, a més de l’elevat grau de formació, semblen constituir el fonament de l’èxit de l’economia xinesa. Els estudis universitaris han crescut vertiginosament a Xina gràcies a les enormes inversions realitzades per l’Estat en el camp de l’educació. Des del 1994, any en el qual el president Jiang Zemin convidava la joventut a enrolar-se a la universitat, fins al 2002, va haver-hi un creixement del 165 % en els estudis universitaris i el nombre d’estudiants xinesos a l’estranger va créixer un 152 %. En els anys següents ha continuat creixent també considerablement el nombre d’universitaris i alumnes d’escoles superiors.

L’economia xinesa té també els seus punts febles. A més del perill de reescalfament, Xina és també vulnerable quant als seus recursos energètics. Per això, l’energia s’ha convertit en quelcom crucial per a la seva contínua expansió. I d’aquí el seu interès pels països d’Àfrica i per Veneçuela. Així mateix, els nivells de contaminació de la indústria xinesa també constitueixen una preocupació, tant per al mateix país com per al món.

Si Xina té una gran voracitat de matèries primeres (petroli, coure, acer, ferro, etc.), és perquè el seu gran creixement les necessita. I tot això fa que

---

18. Hernández Contreras, F. (2008): “Los Nubarrones del vuelo del Gran Dragón en su visión hacia el 2050”, en *Observatorio de la Economía y la Sociedad de China*, nº 8, setembre.

a escala mundial s'incrementin els preus a causa de la gran demanda existent per part de Xina. Un altre dels punts febles de l'economia xinesa és que un elevat percentatge de la població encara viu amb restriccions, és a dir és un país en el qual es donen grans desequilibris econòmics i socials.

En aquest sentit, la globalització en el sentit ampli del terme, significa essencialment produir a escala mundial i fer competir directament entre si els assalariats de tot el planeta. Si el capital és el mateix el que avui està a Espanya i demà pot estar desplaçat a Hong Kong i la tecnologia és també fàcilment exportable, l'únic factor que canvia és la mà d'obra, el factor humà més tots els intangibles associats a ell. Però si la mà d'obra dels països emergents té una formació professional tan elevada com la dels països industrialitzats i uns sous menors, la indústria d'Occident difícilment podrà competir amb els països emergents tret que guanyi quotes en eficiència, qualitat, productivitat i marca.

El context actual difereix de les experiències històriques d'internacionalització en tres punts fonamentals:

- Els capitals han adquirit la possibilitat d'estructurar-se i de desplaçar-se a escala mundial, des d'un punt de vista reglamentari i tecnològic.
- La desaparició de fet del bloc socialista ha provocat un creixement exponencial del col·lectiu mundial d'assalariats disponibles.
- Aquesta mà d'obra combina cada vegada més l'avantatge d'uns nivells salarials més baixos amb un grau de qualificació compatible amb els mètodes moderns de producció.

Aquesta situació nova ha portat a alguns a qüestionar en el pla teòric els avantatges i/o desavantatges de la globalització. Però el que és un fet és que ja està aquí i ha vingut per quedar-se. Per tant Europa, les seves empreses, els seus capitals, els seus ciutadans, han d'aprofitar el millor d'elles en aquest nou marc competitiu.

3. Les regles del joc universals per a una economia globalitzada

La crisi que hem viscut, indica fins a quin punt el fracàs de l'economia d'un país, sobretot d'un país gran, pot posar en perill l'economia d'altres països. Si no es desitja estar exposat a noves crisis, tant el mercat financer com el laboral i el comercial han d'estar regulats i controlats a escala internacional.

Juntament amb les mesures reguladores dels mercats financers a escala internacional, també calen unes mínimes normes laborals que regulin les condicions de treball als diversos països del món, o almenys que s'apliquin les normes ja existents. És a dir el referent als Convenis fonamentals de l'Organització Internacional del Treball (OIT), a les normes laborals de l'OIT i, especialment, a les contingudes a la Declaració del 1998¹⁹ o a la Declaració de l'OIT sobre la justícia social per a una globalització equitativa.

Quant a la regulació internacional del Comerç, existeix, és veritat, l'Acord de l'Organització Mundial del Comerç i els seus Acords comercials multilaterals recollits en els annexos, subscrits tant per la Unió Europea com també pels seus Estats membres i per la majoria dels països del món, però aquests acords tracten únicament d'alguns aspectes comercials. Si segons aquests acords multilaterals està prohibit el dúmping comercial, per què no es prohibeix també un excessiu dúmping laboral i ecològic?

La falta de regulació internacional en qualsevol d'aquests tres camps, financer, comercial i laboral, pot conduir a desequilibris, que normalment van en perjudici dels sectors més febles, les petites i mitjanes empreses i els treballadors.

4. Estratègia europea comuna

Davant l'actual globalització de l'economia s'ha de posar la mirada i l'esperança en la Unió Europea per raons jurídiques, en primer lloc, ja que la política comercial és competència exclusiva de la Unió, i per raons pràctiques o polítiques, en segon lloc. Si es desitja afrontar amb mínimes garanties d'èxit enfront de la competència internacional, que avui està reflectida a Xina, però que demà es pot dir l'Índia o Brasil o Pakistan, s'ha de tenir molt clar quin és el paper que ha de desenvolupar la Unió. Si es conforma amb una Unió que sigui poc més que un mercat únic, estaria ja totalment desfasat. Al mercat no se li poden posar barreres, ni es pot pensar en un mercat que es limiti a un conjunt d'Estats. Actualment el mercat és quelcom global, universal. Es triga el mateix a fer una transferència bancària de Madrid a Barcelona que de Barcelona a Xangai. Si no s'aspira a fer de la Unió Europea quelcom més que un mercat, és a dir una veritable unió, s'haurà perdut ja la batalla per endavant.

---

19. Declaració de l'OIT relativa als principis i drets fonamentals en el treball. Entre altres coses estableix que els Estats membres, tot i que no hagin ratificat determinats convenis de l'OIT, es comprometen a respectar: a) La llibertat d'associació i llibertat sindical i el reconeixement efectiu al dret de negociació col·lectiva, b) L'eliminació de totes les formes de treball forçós o obligatori, c) L'abolició efectiva del treball infantil i d) L'eliminació de la discriminació en matèria de col·locació i ocupació.

Cal que la Unió actuï amb una sola veu. Una única veu europea al món, mantenir una mateixa postura com a organització supranacional en el marc de les grans organitzacions internacionals. En aquest sentit, les estratègies que s'adoptin en el si de la Unió Europea s'hauran de reflectir adequadament en el context internacional per part dels 27 Estats membres.

En aquest sentit, s'insistirà novament que, a més d'una política comercial comuna, cal una política industrial comuna i una política econòmica comuna de tota la Unió. L'economia forma un tot i no es pot dividir els diferents sectors i repartir competències entre els Estats membres i les Institucions de la Unió Europea, com si es tractés de superfícies de terreny que es poguessin separar per un mur. En parlar de polítiques comunes de la Unió Europea, s'està parlant d'una única política comuna per a tota la Unió Europea en el sector respectiu. A més d'una necessària unió o coordinació de forces, s'imposa una atribució clara de les responsabilitats. Quant a la política industrial de la Unió Europea, per exemple, que està directament relacionada amb el problema de la globalització, diu l'article 173 del Tractat: "La Unió i els Estats membres asseguraran l'existència de les condicions necessàries per a la competitivitat de la indústria de la Unió".

5. Conclusions

En aquest treball s'han plantejat diversos interrogants que planteja el creixement de l'economia xinesa. Es tracta d'un autèntic repte per a Europa. Encara que es pot aprendre de l'economia xinesa, és clar que no pot servir íntegrament de model. Per això, Europa ha d'actuar de forma coordinada per seguir posant en valor el seu model econòmic i social amb les adaptacions que es precisin. Es va dir que Europa era un problema, però també és possible que Europa pugui i ha de ser la solució per aconseguir millors equilibris d'una globalització que en sentit contrari es descontrola.

Referències bibliogràfiques

- FOGEL, R. W. (1964) *Railroads and American Economic Growth: Essays in Econometric History*.
- FOGEL, R. W. (1989) *Without Consent or Contract: The Rise and Fall of American Slavery*.
- FOGEL, R. W. i ENGERMAN, S. (1974) *Time on the Cross: The Economics of American Negro Slavery*, 2.
- HERNÁNDEZ CONTRERAS, F. (2004) *El reto de negociar con éxito*.

- HERNÁNDEZ CONTRERAS, F. (2007) *Un reto del desarrollo en Nuevo Laredo*.
- HERNÁNDEZ CONTRERAS, F. (2008) “Los nubarrones del vuelo del Gran Dragón en su visión hacia el 2050”, *Observatorio de la Economía y la Sociedad de China*, 8, setembre.
- ROCAFORT NICOLAU, A. (2006) *El fenómeno mundial de la deslocalización como instrumento de reestructuración empresarial*, Reial Acadèmia de Doctors, Barcelona.
- ROCAFORT NICOLAU, A., BARQUERO CABRERO, J. D. (2009) *Economía Global. Cómo entender y enfrentar la situación económica actual*, Furtwangen Editores.
- ROCAFORT NICOLAU, A., BARQUERO CABRERO, J. D. i OSTERMAN, P. *Nuevas fronteras de management. El arte de la dirección estratégica de la empresa*, Furtwangen Editores.
- TOBIN, J. (1955) “A Dynamic Aggregative Model”, *Journal of Political Economy*.
- TOBIN, J. (1969) “A General Equilibrium Approach to Monetary Theory”, *Journal of Money, Credit, and Banking*.
- TOBIN, J. (1986) *Acumulación de activos y actividad económica*, Alianza Editorial, Madrid, España.

ACCIDAssociació
Catalana de
Comptabilitat i
Direcció**Associació Catalana de Comptabilitat i Direcció**

Edif. Col·legi d'Economistes de Catalunya

Pl.- Gal·la Plàcida 32, 4ª planta - 08006 Barcelona

Tel. 93 416 16 04 extensió 2019

info@accid.org - www.accid.org- @Associacio ACCID